

КАРТА  
СВІТУ

# ДАВИД ГРОССМАН

З КИМ БИ ПОБІГАТИ

РОМАН

ХАРКІВ  
«ФІЛІО»  
2015

---

## Частина 1

### МИ З МОЄЮ ТІННЮ РУШИЛИ В ДОРОГУ...

Собака несеться вулицями, а за ним поспішає хлопець. Довгий поводок, що з'єднує їх, чіпляється за ноги перехожих, ті голосно обурюються, і хлопець знову й знову мимрить: «Пробачте, пробачте», а між вибаченнями кричить собаці: «Стій! Стоп!», а раз навіть, на сором йому, вихопилося ще й «Тпру!», та собака біжить собі й біжить.

Він летить уперед, проскакує жваві перехрестя на черво-не світло. Його золотиста шерсть то зникає, то з'являється знову між ногами людей, миготить перед очима хлопця, немов посилаючи таємні сигнали.

— Не так швидко! — кричить хлопчисько і думає, що якби він принаймні знав, як звати цього собацюру, то міг би гукнути на ім'я, і той, можливо, зупинився б чи бодай стишив свій біг.

Але у глибині душі він розуміє, що й тоді собака бігтиме далі. Навіть якщо поводок зтягнеться на його шиї, собака все одно рватиметься вперед, аж поки опиниться там, куди оце так поспішає. І швидше б уже туди добратися, щоб він дав йому нарешті спокій.

Час для такої біганини не зовсім слухний. Хлопець на ім'я Асаф біжить уперед, а його думки плутаються далеко позаду. Він не хоче затримуватися на них, йому треба зосередитися на цій гонитві за псом, і думки його гуркочуть слідом в'язкою бляшанок. Ось, наприклад, бляшанка з поїздною його батьків. Зараз вони над океаном, летять уперше в житті, — нащо їм узагалі здалося так знагла від'їжджати?

А ось бляшанка з його старшою сестрою, в цю посудину він боїться заглядати, адже звідти полізуть самі лише неприємності. А є й інші бляшанки, великі й маленькі, вони подзвякують у нього в голові, а в кінці в'язки гуркоче бляшанка, що переслідує Асафа вже два тижні, і її брязкіт, цей невгамовний дзенькіт, зводить його з розуму: він мусить нарешті закохатися в Дафі — скільки можна тягти?! Асаф знає, що повинен хоч на мить зупинитися, розплутати цю осточортілу в'язку з бляшанок-думок, от тільки в собаки геть інші плани.

— Хай йому біс! — видихає Асаф.

Адже ще за хвилину до того, як двері відчинились і його покликали поглянути на пса, він був такий близький до останньої і безповоротної точки, де закохуються в цю бісову Дафі. Він буквально відчував, як підкорює собі цю непокірливу точку десь у глибині живота, чув неквапливий тихий голосок, що вічно шепоче йому звідтіль: «Вона не для тебе, ця Дафі, вона весь час тільки знущається і глузує з усіх, а надто з тебе, і для чого тобі продовжувати цю блазенську виставу день за днем?» І ось, коли йому вже майже вдалося заглушити цей ворожий голос, двері кімнати, в якій він щодня просиджував з восьмої до четвертої весь останній тиждень, відчинились і в отворі з'явився Аврам Данох, худий, смаглявий і похмурий санітарний чиновник мерії і щось ніби як приятель його батька, — той самий, що влаштував Асафа на цю працю на весь серпень. Данох велів йому кинути байдикувати і негайно спуститися у приміщення для собак — нарешті й для нього є робота.

Данох швидко простував попереду, пояснюючи про якогось собацюру, але Асаф не слухав: зазвичай йому потрібно було кілька секунд, аби перейти з одного стану в інший. Він плентався за Данохом коридорами мерії, лавіруючи серед людей, що прийшли сплачувати рахунки за воду й усілякі податки або капати на сусідів, які без дозволу збудували терасу; потім він спускався аварійними сходами на задвірок — і все намагався вловити, чи вдалось йому вже нейтралізувати всередині себе останній оплот спротиву цій Дафі, а якщо ні, то що ж він скаже Рої, котрий все вимагає покінчити з ваганнями та почати вже поводитись як чоловік. Ще здалеку Асаф почув частий,

надсадний гавкіт і здивувався, бо зазвичай собаки брехали всі разом, і хор їхній, досягаючи третього поверху, часто заважав його мріянням. Але зараз гавкав лише один пес. Данох відчинив ґратчасті двері й, обернувшись, щось мовив — що саме, Асаф не розібрав через гавкіт, потім відчинив другі ґрати і тицьнув пальцем у вузький прохід між клітками.

Помилитися було неможливо. Немає сумніву, Данох привів його саме до цього собаки. Їх було там вісім чи дев'ять, кожен в окремі клітці, але насправді був тільки один собака, що ніби увібрав решту, позбавив їх голосу та енергії. Він не вирізнявся аж такими вже великими розмірами, але в ньому вгадувалися сила і лютість, а ще — відчай. Такого відчаю в собаці Асаф ще ніколи не бачив. Раз по раз він кидався на ґрати, і клітки дрижали, подзвякуючи, і тоді собацюра видавав високий, жадливий звук — дивне поєднання виття і рикання. Інші пси, завмерши на ногах або лежачи, поглядали на нього з мовчазним здивуванням і навіть з повагою, і в Асафа виникло дивне відчуття, що якби перед ним була людина, то треба було б або кинутися їй на поміч, або чимшвидше забратися геть, щоб та могла побути наодинці зі своїм горем.

У короткий проміжок між гавканням і атаками на клітку вклинився квапливий голос Даноха. Один з інспекторів знайшов собаку позавчора, коли той, мов заведений, кружляв Сіонською площею. Ветеринар спершу подумав, що це рання стадія сказу, але жодних ознак хвороби не виявив, і коли не брати до уваги грязюки та кількох незначних саден, то пес у чудовому стані. Асаф помітив, що Данох говорить крізь зуби, немов бажаючи приховати від собаки, про кого мовиться.

— Уже дві доби він ось так, — процідив Данох. — А пороку ще вистачає. Добряча звірюка, га? — додав він і якось підтягнувся, коли пес раптом втупився очима в нього. — Незвичайний дворняга...

— А чий він? — спитав Асаф і відсахнувся, бо собака знову кинувся на ґрати, стрясаючи клітку.

— Отож-бо й воно, — прогугнявив Данох, почухавши голову. — Це тобі якраз і доведеться з'ясувати.

— Як мені? — злякався Асаф. — Де це я з'ясую?

А Данох сказав, що як тільки цей «кальб», як він висловився по-арабськи, вгамується, вони його й запитають. Асаф здивовано дивився на нього, і Данох пояснив, що це звичайна процедура: чіпляють собаку на поводок і пускають його навмання, а самі йдуть за ним годину-дві — аж поки він приводить їх просто до господарів.

Асаф вирішив, що той жартує, — де це чувано таке, але Данох вийняв з кишені сорочки складений аркуш і сказав, що перш ніж передавати собаку, хай господарі розпишуться в отриманні ось на цьому бланку номер сімдесят шість.

— Сховай у кишеню, Асафе, та дивись не загуби, бо ти, як я подивлюся, трохи не від світу сього. А головне, поясни цьому поважаному собачнику, що до бланка додається штраф — сто п'ятдесят шекелів: по-перше, як урок — надалі пильнуватиме свого собацюру, а по-друге — як мі-ні-мальна, — Данох вочевидь насолоджувався, глузливо цідячи кожен склад, — компенсація за завдані мерії неспокій і головний біль та за марнування часу чу-до-во-го пер-со-на-лу!

І він із силою ляснув Асафа по плечу, додавши, що той, після того як знайде господарів пса, зможе повернутися у свій кабінет і далі корчити дурня до кінця літніх канікул на гроші платників податків.

— Але як же я... — запротестував Асаф. — Подивіться на нього... він же немов сказаний...

І ось що тоді сталося: пес почув голос Асафа. Він раптом зупинився. Облишив гасати по клітці. Повільно підійшов до ґрат і подивився на Асафа. Його ребра все ще ходили ходором, але рухи сповільнились, а очі немов потемніли. Він нахилив голову набік, немов намагався краще розгледіти хлопця, і той подумав, що зараз пес роззявить пащу і скаже людським голосом: «Сам ти сказаний».

Пес раптом ліг, поклав голову на підлогу, і його передні лапи зашкребли під перегородкою, немов благаючи, а з глотки вихопився новий звук, тоненький і делікатний, подібний до щенячого чи дитячого плачу. Навіть Данох, чоловік суворий, що без особливого захоплення влаштував Асафа на цю роботу, злегка посміхнувся.